

Sau ba tháng du lịch ở Mỹ vậy, những người quen hỏi tôi đi đâu làm tôi tâm đắc nhất. Không chút do dự hay suy nghĩ, tôi trả lời: đó là cái Nursing Home.

Hôm sáng khi thấy tôi không đi công việc nên đưa danh sách đi: như Las Vegas, Hollywood, Disney-land, những tòa nhà chọc trời cao nhất thế giới hoặc những cái Mall rộng lớn đi cả ngày chưa hết, những viên ngọc bích, những đỉnh núi thênh thang, chong chóng lên nhau như những sợi mì Tôi đã hưởng một chuyến đi dài thật tuyệt vời, vui và biết bao điếu mồi, hít thở, tận tâm mà tuyệt vời đến nỗi tôi chưa hình dung hay tưởng tượng ra nổi. Thế mà khi trở về Việt Nam, tâm trí tôi chỉ còn lại những hình ảnh điếu mồi, trần trụi, ray róc: cái Nursing Home mà mình đang sống.

Chuyến cùng cả gia đình du lịch, chúng tôi đã ở Los Angeles mấy ngày để thăm viếng một chút. Hôm ngày, chúng tôi phải chuyển hai chuyến xe bus, đi qua Garden Grove, Westminster, Bolsa và bao nhiêu địa điểm nữa mà tôi không nhớ hết tên, đưa chúng tôi ghé trạm cùng cả gia đình. Chúng tôi phải đi bộ khoảng năm trăm mét đến đến khu đông người của một thị trấn. Đó là một khu phố rộng, nằm khuất sau địa điểm Huntington hai con đường, cách biệt Huntington chỉ hai cây số. Một nơi yên tĩnh, vắng vẻ, hai hàng cây số đưa vào cái ngõ cụt. Gồm ba dãy nhà tầng, ghép thành hình chữ U, nó ôm đồm với những cánh cửa sơn màu xanh da trời, nới biệt màu sơn trắng của những bậc thang, với những khung kính to trong suốt, lịch sự và trang nhã, bằng những tấm màn voan trắng che chắn. Những khóm hoa hồng, cúc tím cúc vàng được trồng cách một thước trắng hàng hiên, dẹt cả sân, tạo cảm giác vui tươi, những phần khi ngồi trên bàn ghế để pha những cốc nước mát đuối tàng cây.

Khi vắng chúng tôi đến nỗi, kim đồng hồ của phòng chờ chỉ 8 giờ 30 phút, bác sĩ và y tá đang đi thăm phòng khám tra sức khỏe cho các cụ già. Một chúng tôi tắm rửa, sạch sẽ trong bồn quần áo mới thay, nét mặt tươi tỉnh. Họ đã làm vệ sinh cá nhân cho bà tắm sáng sớm, trước khi dùng điếu mồi. Mâm thức ăn sáng của tôi, còn để trên bàn. Cô y tá ngồi ở Việt vào khám tra huyết áp, đo lượng đường trong máu, rồi rót nước, bắt thuốc vào miệng bà, ân cần thăm hỏi.

Một chúng tôi không còn nhớ rõ chi tiết trò chuyện. Bà hỏi những câu hỏi không chính xác, mình hiểu. Những ngày điếu mồi này đây đã làm bà trở nên cảm động. Trái ngược với

thu sinh thối, bà nười tiêng là ngườ i nói nhiếu. Ánh mắ t vô hắ n, lúc nào cũng nhìn lên trắ n nhà và tách biể t vắ i cắ nh vắ t chung quanh. Thắ i gian đắ u cách đây mắ i bắ y năm, cô em chắ ng đã bắ o lãnh bà sang Mắ . Bà đã sắ ng mắ t mình trong mắ t căn phòng mà chính phắ u tiên cho nguắ i già thuê. Ban ngày bà ắ đó, chiắ u đắ n con cháu thay phiên đắ n vắ nhà ăn, ngắ , tắ m rắ a. Sáng hôm sau lắ i tắ p tắ c, nhắ mắ t em bé đi nhà trắ , đắ u đắ n tắ tháng nắ sang năm kia. Gắ n đây, do tuắ i tác quá cao [93 tuắ i], bà bắ té gãy xắ ng đườ i, không thắ đi lắ i đườ c, và không thắ tắ lo vắ sinh cá nhân, nên cô em chắ ng sau khi bàn tính vắ i các anh chắ đã quyắ t đắ nh đắ a bà vào đây. Anh em chúng tôi nhắ bắ đắ n vào ngõ cắ t, tắ n thoái đắ u lắ ng nan. Khó tìm mắ t giắ i pháp vắ n toàn, con đắ ng nào cũng trắ c trắ , chồ ng gai. Phắ i chắ ng là do sắ phắ n, do đắ nh mắ nh hay do nghiắ p lắ c? Cuắ i cùng phắ i tắ an ắ i và chắ p nhắ n, đó là quy luắ t đắ i thuắ ng mà xã hắ i đắ t ra đắ giắ i quyắ t.

Lúc chắ a sang Mắ , tôi rắ t có thành kiắ n không mắ y tắ t đắ p và phắ n đắ i viắ c đem giắ i cha mắ vào viắ n đắ ng lão. Giắ đây tôi mắ i biể t rắ ng tôi hiắ u chắ a thắ u. Luắ t pháp ắ đây không cho nguắ i già yắ u và trắ con ắ nhà mắ t mình. Thuê nguắ i giúp viắ c thì không có, hoắ c rắ t là đắ c đắ . Con ngắ i ắ đây chắ u rắ t nhiếu áp lắ c vắ công viắ c làm ăn, tắ n bắ c. Đắ đắ ng nhu cắ u vắ t chắ t giắ i là thiên đắ ng cắ a sắ hắ ng thắ , nguắ i ta phắ i đánh đắ i bắ ng nhắ ng món nắ khắ ng lắ , mà ngắ i ta truyắ n miắ ng nhau: "không mắ c nắ không phắ i là ngắ i Mắ ", đánh đắ i sắ mắ t mát tình cắ m, đắ vắ hắ nh phúc gia đắ nh, có khi luôn cắ sinh mắ ng. Nhắ ng tắ m gắ ng hiắ u thắ o cắ a thắ y Mắ n Tắ Khiên trong Nhắ Thắ p Tắ Hiắ u: "thắ cha sắ m viắ ng khuya hắ u" sắ không có chắ đắ ng trong thắ i khóa biắ u cắ a các ngắ i con ắ thắ i hiắ n đắ i này. Chắ có nhắ ng viắ n đắ ng lão mắ i đắ ng nhắ ng lắ hắ ng mà ngắ i con không thắ lắ p đắ y đườ c. ắ đây, chắ cắ n mắ t cái nhắ n chuông là có bác sĩ, y tá, đắ u đắ ng, sắ n sàng đắ ng, giắ i quyắ t đắ u mình yêu cắ u. Mắ chắ ng tôi kêu đau bắ ng, là có ngay hai cô đắ u đắ ng nguắ i Mắ cao to, khắ e mắ nh bắ ng bà đắ t lên cái ghắ dành cho nguắ i khuyắ t tắ t, đắ y vào nhà vắ sinh. Tiắ u tắ n thì tắ do thắ i vào tắ lót, đắ n giắ hắ đắ thay.

10 giắ sáng và 3 giắ 30 phút chiắ u, các cắ đườ c tắ p trung ắ phòng giắ i trí. Nhắ ng chiắ c xe lăn đắ c đắ y tắ i, xắ p thắ tắ quanh chiắ c bàn dài. Hắ tham gia nhắ ng trò chắ i đắ chắ , chuyắ n banh, nhắ ng trò chắ i vắ n đắ ng tay chân, nghe nhắ c, xem tivi, và kắ t thúc bắ ng bánh ngắ t hay trái cây vắ i nắ c giắ i khát.

11 giắ 30 và 5 giắ chiắ u các cắ tắ p trung ắ phòng ăn. Nhắ ng mâm thắ c ăn đắ thắ a năng lắ ng. Ai không thích ngắ i tắ i đây, thì yêu cắ u mang vào phòng. Nhắ ng chiắ c xe lăn đắ c đắ y tắ i, xắ p quanh cái bàn tròn. Bàn này có tám nguắ i, ba ngắ i đàn ông và năm ngắ i đàn bà. Chắ có mắ chắ ng tôi là ngắ i Viắ t. Ông Mắ đen trên bắ n mắ i tuắ i, bắ tai biắ n mắ ch máu não, tay không cắ đắ ng đắ c, nên ngắ i đắ u đắ ng phắ i đắ t cho ông và hai bà kắ bên. Tôi đắ c biể t chú ý đắ n mắ t bà Mắ trắ ng, tuắ i trên đắ "thắ t thắ p cắ lai hi", nét mắ t thanh tú, dáng ngắ i thon nhắ , mảnh mai. Thắ i con gái chắ c bà đắ c xắ p vào hàng mắ nhân. Đôi mắ t to và buắ n. . . . đôi mắ t nhắ biể t nói, khi đắ i đắ n vắ i mắ t ngắ i nào. Ngày đắ u tiên, bà nhìn tôi cắ i và chắ mắ chắ ng tôi hắ i "tôi là

gì". Tôi trỏ i là "con dâu". Câu chuy n giữa t i và bà ch  d ng i   những câu x  giao thông th ng. V n li ng Anh ng  nghèo n n c a t i, không cho ph p t i tìm hiểu s u h n n a. Ho c nếu bà c  tâm s , t i c ng không th  hi u h t đ c. M t b a, t i th y bà không ch u án, bà ng i tr m ng m, r i những gi t nước m t li n t c tu n tr o tr n g  má xanh xao. . . Bà kh c n c n . Những người b n c ng b n  i, làm bà c ng kh c to h n. T i n m tay bà, lau nước m t và đ t cho bà  n. Bà v n kh c nh  m t đ a tr . Li n tiếp ba ngày nh  v y. T i được biết qua c  y t  ngu i Vi t, là lâu rồi con bà không đ n th m. H nh  nh t i đ t c m cho m  ch ng, làm bà nh  con và ch nh l ng bu n n i. Những ngày sau c ng, t i không d m đ a m  ch ng ra phòng  n. T i không dám nhìn bà kh c th m n a. L ng t i c ng xao đ ng, nước m t t i c ng ch y d i. B i t i là người r t nh y c m và đ  x c đ ng. T i r n r n ra nh n. Bà ng i đ , đ i m t xa x m, t   . Ch c ch n bà đ ng ngh  v  con bà. Biết bao câu hỏi, đ ng quay cu ng trong tâm trí: sao lâu rồi con không đ n, b n r n hay c  s  b t tr c g i đ  x y ra? Bà vừa lo, v a bu n, r i gi n, r i th ng, nh , làm bà không t  ch , đ n  n những c m x c c a m nh. Ch c ch n, không biết bao nhi u  n, cu n phim đ  v ng c a m t th i v ng son đ   n   t, th ng xuy n quay đi trong k c của bà. Bà nh  đ n người ch ng qu  c , nh  những đứa con bà h t l ng th ng y u, nh  những ngày đ m  m h nh ph c, nh  những lo to n, th ng tr m trong cuộc sống. Gi  này con bà c  bi t bà đ ng m i m n tr ng đ i hay không?

  đây, cái vi n d ng l o này ch  giúp người gi  c i thi n, b  đ p những thiếu s t v  v t ch t, mà con cái không th  hoàn thiện đ c. Bác sĩ, y t , th c  n, thu c men, máy m c, ch  gi p h  h t đ u đ n v  th  x c. Cái tensionm tre ch  đo đ c ch  s  huyết áp giao đ ng trong ngày, c c máy m c k  thuật cao ph t hiện những t n th ng s u trong c  th . . . T t c  những th  đ  không gi i quyết, ch a tr  đ c những đ u đ n tinh thần, nh ng giao đ ng tâm lý, những kh c kho i tri n mi n c a l ng kh t khao y u th ng. Đ  là căn b nh trầm kha mà không máy m c, bác sĩ, y t  nào ch a tr  đ c. Đ  là th  th c  n linh nghi m và hi u qu  mà con ngu i đ  m i m n tìm kiếm và ch a bao giờ th y no đ .

M  ch ng t i c  sáu ngu i con: bạn trai hai g i. M t m nh bà nu i nh ng sáu người con kh n  n tr ng th nh. Gi  đây khi tuổi t c ch ng ch t, sáu người con không ch m s c được m t m  gi . Dù r t th ng m , dù bi t c ng đ c sinh th nh d ng đ c, s u r ng nh  tr i bi n; những không th  nào làm tr n b n ph n, b i những t t b t, c ng th ng và đ  đ n c a cu c sống.

B n M  c  ngày Mother's day và Father's day. Vi t Nam c  ngày Vu Lan -B ng h ng c i  o. Ai c n cha mẹ thì c i m t đ a hoa c m ch ng đ  hay hoa h ng đ . Ai m t m  thì c i m t b ng c m ch ng tr ng hay hoa h ng tr ng. M t h nh  nh bi u tr ng, ch n m t ngày đ  nh c nh  những ai đ i m  ph c c n c , đ  mà y u th ng và tr n quý. V i t i m t ngày trong m t n m nh  th  là qu   i. Ch ng kh c nào h t mu i trong đ i d ng. M i ngày,  t  m m i tu n, t   m m i th ng, ta phải t  c i l n  o m t hoa h ng đ , qua m t m n qu  mà m  y u th c: cái b nh, c  khoai, tr i chu i, ly s a. . . m t  i th m h i  n c n, m t câu n i ng t ng o, m t  nh m t  m  p ch n ch a y u th ng, m t c  ch   u y m, quan tâm, lo  ng. Đ  là đ a hoa h ng đ , đ  t 

nở trên áo của ta, không đi đến ngày Vu Lan để có mẹ và người thân. Em chăm tôi, đưa tôi đến ngày ghé thăm mẹ, và người nhận món quà mà bà mẹ Việt Nam yêu thích. Mẹ tôi nói cô cài đồ bông hoa hồng để thơm. Bông ngày hạnh phúc và luôn thơm mát nên cái để ăn còn có mẹ để mà tận hưởng và hít thở. Thế mà mẹ chăm tôi vì không chịu được đau khổ nên trở về, cô đến khi không có sự đồng cảm giữa người xa lạ và ngôn ngữ bất đồng. Lúc nào bà cũng cười và nói, khi nào nói và nói.

Cùng phòng với mẹ chăm tôi là một bà cụ người Bắc năm 54, mẹ đi vào ba hôm. Người con gái lấy chăm lính M, đã bỏ lãnh bà sang đây mẹ tôi năm về trước. Bà chỉ còn da bọc xương, lưng còng gần 90 độ. Bà nằm co quắp như con tôm luộc chín. Bà không còn sức để ngồi lâu. Bà chỉ ăn cháo và uống sữa. Buổi trưa, người con gái đem cháo đến đút cho bà, phát hiện đưa bà không ngừng lên giường. Cô ta hét hoảng la toáng lên: "tôi sao bà không ngừng đưa lên giường, tại nó đã làm gì bà?. Có phải tại nó giật giường, giật tóc bà không? Để tôi đi hỏi cho ra lẽ?". Bà không còn hỏi sức mà trả lời. Tôi khi bà đến nằm trên cái giường này, tôi chỉ nghe bà nói gì ngoài tiếng thở u sầu: "cho con về nhà, con về về nhà". Bà nhìn tôi cười cười, tôi nằm bàn tay khô nứt, lưng nhức và hỏi bà chuyện gì. Bà chỉ nói một câu đó, lặp đi, lặp lại không biết bao nhiêu lần. Bà tại đây tôi mới cái nhìn đời khác, mà cô con gái chê là quá. Cô ta sợ ru ngủ vì thấy mẹ mình suy sụp nhanh chóng. Cô phẫn nộ nên nói. Lòng thương mẹ mà quá làm cô thốt ra những câu nói không thể. Bác sĩ và xe cấp cứu đưa, người ta đưa bà vào bệnh viện nên đưa ra soát lại cái thế. Căn phòng chỉ còn lại một mình mẹ chăm tôi.

.... "Sợ hãi mai thế nào, nhìn quanh một mình. . .

.....

Sáng khuya trở lại, nhìn quanh một mình

.....

Đi mong manh quá, kìa chi chuyện mình

Đó là những câu hát não nùng, thốt chua chát và đắng cay mà nhà thơ Lam Phương đã viết cho

s ph n c a mình vào cu i đ i, v i nh ng d ch ng c a b nh tai bi n m ch máu não.

Chúng tôi v l i Vi t Nam, v i linh tính bi t đây là l n cu i cùng chúng tôi còn th y m . Bu i chia tay đ m n c m t và đau bu n tr u n ng tâm t . M i ngày sau, vào m t đêm cu i mùa h 2006, m ch ng tôi đã vĩnh vi n không m m t nhìn cái tr n nhà, mà m y tháng ròn rã bà ít khi r i nó. Bà ra đi trong s an gi c c a m i ng i, âm th m l ng l không m t ai hay bi t. Còn bi t bao bà m khác cũng đã và s ra đi trong cô đ n t l nh nh th này.

T t c con cháu r i rác u ti u bang đau đ n khi nh n đ c tin kh ng khi p này. Cô em ch ng t c t i vì bà không đ i cô. Ch vài tháng n a cô s nghĩ h u non, s đ em m v nhà ph ng du ng. Cô đã không đ i u đ i nh đ c v i Th n Ch t. M i ngu i cam l ng ch u đ ng. Trong thâm tâm ai cũng trăn tr , ray r t, xót xa vì bi t bao đ i u ch a th c hi n: "đ a ng c ch a đ y nh ng d đ nh t t đ p". Làm sao cân b ng l i tâm lý, tìm l i an bình, m t khi lòng c kh c kho i b i nh ng đ n v t, ăn năn.

Th i gian trôi theo s ti n b c a khoa h c k thu t. Ngu i ta đã ch t o ra nhi u th . . . k c ngu i máy, nh ng có m t th h không ch t o đ c là trái tim ng i m . Con ng i v n ăn ng , làm vi c, theo cái đà ti n hóa. Không bi t đ , không v a lòng, h có th b con l c cu n trôi theo cái th m h a đua đòi v t ch t. N u không c nh giác không đ ng l i đúng lúc, h s là m t th nô l mà su t cu c đ i h không h bi t h nh phúc đ i ch th c là gì. Quên b n thân, quên quy n thu c, quên luôn c t th n đang rình r p, ch đ i, b t c lúc nào cũng có th c p đi sinh m ng v n đã mong manh trong t ng h i th . T i ai? T i con ng i? T i xã h i hay t i ta sinh l m th k ?